

МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД: АДМІНІСТРАТИВНИЙ АСПЕКТ (НА ПРИКЛАДІ ВОЛИНСЬКОЇ МИТНИЦІ)

ДУБИК Вікторія Яківна

кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансового менеджменту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3475-4156>

СТАСИШИН Андрій Васильович

доцент, кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та публічного управління
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3061-0788>

ОЛІЙНИК Олександра Ігорівна

здобувачка освітнього рівня «магістр»
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2699-5806>

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз митної політики України в умовах воєнного стану та її ролі у зміцненні фінансової безпеки держави. Показано, що починаючи з 2022 року суттєві зміни у функціонуванні прикордонної інфраструктури призвели до закриття низки пунктів пропуску на білоруському напрямі, що своєю чергою зумовило перенаправлення транспортних потоків у бік Польщі та посилення навантаження на Волинську митницю. У роботі розглянуто адміністративну практику Волинської митниці, яка стала елементом забезпечення безперервності імпорتنих та транзитних операцій. Особливу увагу приділено ризикам, що виникають у процесі митного контролю: заниженню митної вартості, некоректному підтвердженню походження товарів, неправомірному застосуванню пільгових режимів. Методологічною основою дослідження стали аналіз і синтез, логіко-інституційний та порівняльний методи, а також контент-аналіз нормативно-правових актів і первинних документів зовнішньоекономічної діяльності. Узагальнено практику застосування сертифікатів EUR.1, використання методів визначення митної вартості, роль торгово-промислових палат у підтвердженні параметрів зовнішньоекономічних операцій. Результати дослідження свідчать, що ефективно митне адміністрування напряму впливає на стабільність бюджетних надходжень, формує умови для фінансування оборонних і соціальних потреб, а також забезпечує довіру бізнесу та міжнародних партнерів. Запропоновано практичні рекомендації щодо цифровізації процедур митного контролю, впровадження автоматизованого ризик-менеджменту, розвитку співпраці з митними органами ЄС та вдосконалення обміну даними між митницею і податковою службою. Наукова новизна статті полягає у цілісному розгляді митної

політики як складової системи фінансової безпеки держави у воєнний час. Практична значущість отриманих результатів полягає в можливості використання висновків і пропозицій у процесі вдосконалення державної митної політики та адаптації її до європейських стандартів.

Ключові слова: митна політика; митне адміністрування; фінансова безпека; воєнний стан; митна вартість; сертифікат EUR.1; зовнішньоекономічна діяльність; Волинська митниця; ризик-менеджмент; цифровізація митних процедур.

Постановка проблеми. Воєнна агресія проти України радикально змінила характер зовнішньоекономічних потоків та умови митного регулювання. Закриття низки пунктів пропуску, перенаправлення транспортних маршрутів і необхідність безперервного постачання критичних товарів підсилили значення митної політики як складової фінансової безпеки. Митні органи вже не лише контролюють переміщення товарів і транспортних засобів, а й стають ключовим інструментом наповнення бюджету в умовах воєнних ризиків. На цьому тлі досвід Волинської митниці є показовим для розуміння нових викликів і управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження митної політики України спираються на нормативно-правову базу, інституційні звіти та наукові праці. Нормативний фундамент становлять Митний кодекс України та підзаконні акти, що визначають повноваження митниць і порядок їхньої роботи у воєнних умовах [1; 5; 8]. Важливими є також щорічні звіти Державної митної служби за 2021–2023 рр., які фіксують динаміку митних надходжень, обсяги перевезень та характер виявлених правопорушень, що дозволяє простежити специфіку роботи регіональних митниць у кризовий період [11–13]. Офіційна статистика ДМСУ дає змогу оцінити зміщення транспортних потоків на користь польського напрямку та зміну структури зовнішньої торгівлі [2].

Теоретичні й практичні аспекти митної справи висвітлюються у навчальній та науковій літературі [3; 10], а також у спеціалізованих публікаціях, присвячених проблематиці контрабанди та правозастосовної практики [9]. Окрему цінність мають матеріали про впровадження нових митних забезпечень та діяльність суміжних інституцій (зокрема Держекспортконтролю), що акцентують на підвищених вимогах до захисту від підробок у воєнний час [6; 7]. Водночас залишається недостатньо розкритим питання порівняльного аналізу регіональних митниць та впливу цифровізації на ефективність адміністрування, що визначає актуальність звернення до досвіду Волинської митниці.

Методологічною основою дослідження є аналіз і синтез, логіко-інституційний та порівняльний методи. Використано контент-аналіз нормативно-правових актів і документів зовнішньоекономічної діяльності, узагальнено адміністративну практику Волинської митниці у 2022–2024 рр. Додатково проведено інтерпретацію статистики переміщення товарів і транспортних засобів. Таке поєднання методів дозволяє комплексно оцінити вплив митної політики на фінансову безпеку у воєнний час.

Метою статті є виявлення особливостей реалізації митної політики у воєнний період на прикладі Волинської митниці, визначення її впливу на фінансову безпеку України та формування практичних рекомендацій щодо удосконалення процедур митного адміністрування.

Виклад основних результатів. В умовах війни митна політика стала безпосереднім інструментом фінансової безпеки. По-перше, саме митні надходження (імпортне мито, збори) разом із ПДВ від імпорту стали основним стабільним джерелом наповнення бюджету, що дало можливість фінансувати оборонні та соціальні потреби. По-друге,

правильне адміністрування митної вартості та походження товарів запобігало зниженню податкової бази й фіскальним втратам. По-третє, митна політика забезпечувала безперервність ввезення критичних ресурсів – від палива й техніки до гуманітарних вантажів – що на пряму впливає на обороноздатність держави.

Митна система України забезпечує ефективне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, контроль за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон та дотримання митного законодавства. Організація митного контролю включає структуру управління та функціональні повноваження, що виконуються митними органами, зокрема митницями [1]. Тому для дослідження взято одну з митниць, а саме Волинську митницю, оскільки вона забезпечує пропуск найбільших обсягів товарів та транспортних засобів у напрямку Польщі, а отже відіграє ключову роль у формуванні бюджетних надходжень та фінансової безпеки країни (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги переміщення через митний кордон України товарів та транспортних засобів за 2022-2024 рр., млн од.

Суміжна країна/ділянка митного кордону України	2022	2023	2024
Пропущено транспортних засобів:			
Польща	4,40	4,66	4,32
Словаччина	0,92	0,92	0,84
Угорщина	1,06	1,00	0,90
Румунія	1,31	1,63	1,51
Всього кордон з країнами ЄС:	7,70	8,20	7,57
росія	0,15		
білорусь	0,13		
Республіка Молдова	1,43	1,49	1,44
Всього кордон з країнами СНД:	1,71	1,49	1,44
Через морські пункти пропуску	0,04	0,03	0,02
Через авіаційні пункти пропуску	0,01	0,00	0,00
Пропущено товарів:			
Польща	30,19	32,52	32,83
Словаччина	15,04	15,18	13,36
Угорщина	6,09	5,87	4,57
Румунія	9,04	10,55	9,26
Всього кордон з країнами ЄС:	60,36	64,13	60,03
росія	3,03		
білорусь	3,02		
Республіка Молдова	7,55	5,81	4,27
Всього кордон з країнами СНД:	13,61	5,81	4,27
Через морські пункти пропуску	76,85	76,37	97,91
Через авіаційні пункти пропуску	0,01	0,00	0,00

Джерело: складено на основі [2]

Загалом, статистичні тенденції вказують на те, що після повномасштабного вторгнення росії на територію України у 2022 році різко скоротилися обсяги переміщення товарів через кордони з країнами СНД та повністю припинилося авіаційне сполучення. Натомість морські перевезення суттєво зросли — з 76,8 млн до

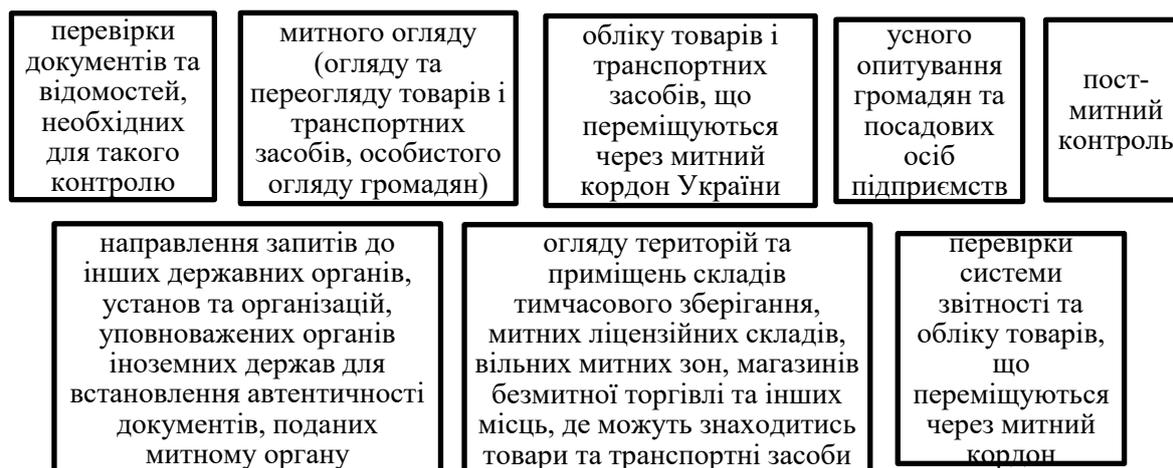
97,9 млн од. у 2022–2024 рр., що свідчить про зміщення логістичних маршрутів та підвищення ролі портової інфраструктури. Така динаміка формує як нові можливості для розвитку зовнішньої торгівлі, так і ризики, пов'язані з контролем обсягів і якістю перевірки морських поставок

На відміну від Волинської митниці, де основне навантаження зосереджене на польському коридорі, Закарпатська митниця працює переважно з угорським і словацьким напрямками, де нижчі обсяги, але більша різноманітність потоків. Львівська митниця забезпечує не лише автомобільні, а й залізничні перевезення, що формує інший профіль ризиків. Це свідчить про специфічність викликів для кожного регіону, але Волинська митниця лишається ключовою через масштабні обсяги на польському напрямі.

Волинська митниця реалізує державну митну політику через застосування митних режимів, оформлення товарів, надання дозволів на функціонування митної інфраструктури, а також впровадження спрощених процедур задля полегшення торгівлі та транзиту. Серед завдань митниці передбачено і забезпечення законності під час митного контролю, що включає, зокрема, попередження порушень митних правил [1].

Митний контроль здійснюється митними органами в установлених місцях митної території України, зокрема в пунктах пропуску, де створюються зони митного контролю. У таких зонах проводиться перевірка товарів, транспортних засобів та документів, а також здійснюється огляд, опитування, контроль звітності та діяльності суб'єктів ЗЕД. Переміщення товарів, осіб і транспортних засобів у межах цих зон можливе лише з дозволу митного органу. Зони митного контролю функціонують у різних видах пунктів пропуску — автомобільних, залізничних, авіаційних, морських тощо, а також можуть створюватися тимчасово або спільно з митними органами суміжних країн [3]. Територія Волинської області підконтрольна Волинській митниці, і охоплює мережу митних постів і пунктів пропуску через державний кордон.

Митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів (рис. 1.).

Рис. 1. Форми здійснення митного контролю

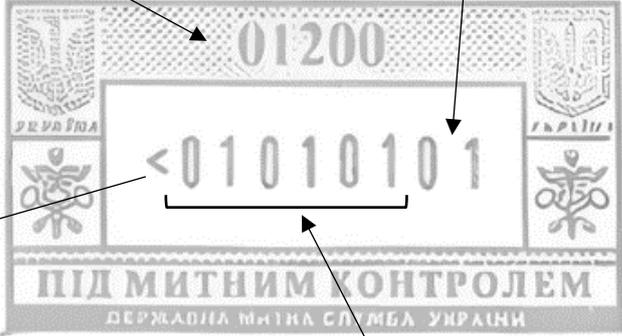
Джерело: складено на основі [5]

Товари перебувають під контролем з моменту прибуття до повного завершення митного оформлення, при цьому може застосовуватись і спрощений контроль — у випадках, передбачених законодавством. Під час митного контролю митні органи самостійно визначають форму та обсяг контролю, достатні для забезпечення

додержання законодавства України та міжнародних договорів. Результати митного оформлення потребують надійного захисту від підробок і фальсифікацій. Його забезпечують особисті митні засоби посадових осіб, зразки яких наведено у таблиці 2. У воєнний час їхнє значення особливо зростає, адже сучасні захисні елементи мінімізують ризики шахрайства та підвищують рівень митної й фінансової безпеки держави.

Таблиця 2

Зразки вигляду нового митного забезпечення посадових осіб митниці

<p>Зразок відбитка номерної печатки</p>	 <p><i>Знак вивезення</i> (top left), <i>Код захисту</i> (top right), <i>Номер митниці</i> (bottom left), <i>Дата (день, місяць, рік)</i> (bottom right)</p>		
<p>Зразок відбитка штампа «Під митним контролем»</p>	 <p><i>Номер митниці</i> (top left), <i>Код захисту</i> (top right), <i>Знак ввезення</i> (middle left), <i>Дата (день, місяць, рік)</i> (bottom right)</p>		
<p>Зразок відтисків пуансонів для запірно – пломбувального пристрою</p>			
<p>1 сторона</p>		<p>2 сторона</p>	

Джерело: [6]

В цьому контексті варто згадати, що Державна служба експортного контролю України (Держекспортконтроль) відповідає за реалізацію політики щодо контролю міжнародних передач товарів військового, подвійного призначення та інших, згрупованих відповідно до міжнародних зобов'язань України [7]. Цей контроль

включає попередню ідентифікацію таких товарів, видачу дозволів на експорт і моніторинг їх руху через митний кордон, що забезпечує відповідність міжнародним нормам нерозповсюдження.

Органи митної служби також тісно співпрацюють із прикордонною службою, СБУ, Національною поліцією та податковими органами для забезпечення національної безпеки, боротьби з контрабандою та фінансовими злочинами. Україна активно гармонізує митні процедури з міжнародними стандартами відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС та рекомендацій WCO, що сприяє прозорості, зниженню корупційних ризиків та інтеграції у глобальні ланцюги постачання

Митні органи також надають широкий спектр адміністративних послуг, які охоплюють оформлення дозвільних документів, сертифікатів, видачу рішень про класифікацію товарів, реєстрацію УЕО, ведення митних реєстрів та анулювання ліцензій. Надання цих послуг відбувається із використанням сучасних інформаційних технологій — через електронний документообіг і цифрові реєстри, що сприяє підвищенню ефективності, прозорості та зручності взаємодії між митними органами і суб'єктами господарювання.

У Митному кодексі України чітко встановлено правила застосування митних платежів: ввізного та вивізного мита, податку на додану вартість, акцизного податку — залежно від обраного митного режиму (наприклад, імпорт, експорт, транзит тощо) [5]. Водночас, митне регулювання здійснюється і за допомогою нетарифних інструментів: квотування, ліцензування, обов'язкової сертифікації, надання дозволів, а також запровадження фінансових гарантій. Таке поєднання заходів забезпечує не лише економічну безпеку, а й спрощення торгівлі та адаптацію до міжнародних стандартів.

У межах митного контролю важливим елементом є порядок видачі дозволів на створення об'єктів митної інфраструктури, зокрема митних складів. Відповідно до Закону № 1097-IV [8] та положень Митного кодексу України, визначено порядок видачі дозволів на відкриття та функціонування митних складів, складів тимчасового зберігання, вантажних митних комплексів і вільних митних зон. Ці процедури включають оцінку наявної інфраструктури, умов безпечного зберігання товарів, відповідності санітарним, екологічним та іншим нормативним вимогам. Також законодавством передбачено створення магазинів безмитної торгівлі (Duty Free), а також можливість надання статусу Уповноваженого Економічного Оператора (УЕО), що забезпечує спрощення митних процедур і надає суб'єктам ЗЕД додаткові переваги.

У структурі Волинської митниці основну роль у забезпеченні правильності визначення митної вартості товарів, їх класифікації та походження відіграє управління адміністрування митних платежів.

При визначенні митної вартості товарів надзвичайно важливо насамперед враховувати умови поставки за ІНКОТЕРМС, оскільки саме вони визначають, які витрати включені у вартість товару. За визначенням розподілу відповідальності, витрат, і ризиків між продавцем та покупцем, умови ІНКОТЕРМС поділяються на чотири групи — починаючи з умови, відповідно до якої практично вся відповідальність покладається на покупця і закінчуючи тими, відповідно до яких продавець несе всі витрати й ризики.

Неправильне трактування умов ІНКОТЕРМС може призвести до заниження або завищення митної вартості, що, в свою чергу, впливає на обсяг митних платежів і може спричинити порушення митного законодавства.

Поняття митної вартості викладене у ст. 49 Глави 8 Розділу III МКУ: «митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари». Визначення товарів, що ввозяться на митну територію України, здійснюється шляхом застосування певних методів.

Основним способом визначення митної вартості товарів, що імпортуються, є метод за ціною договору (вартість операції). У разі неможливості його застосування, використання здійснюється за допомогою інших методів. При цьому методи застосовуються послідовно, поки не буде визначено митну вартість, за винятком методів віднімання та додавання вартості, які допускається використовувати в довільній черговості.

Важливим напрямом дослідження стала діяльність органів, відповідальних за виявлення, запобігання та припинення митних правопорушень. Боротьба з контрабандою та ухиленням від сплати митних платежів є одним із ключових завдань митної служби, що безпосередньо впливає на економічну безпеку держави та дотримання законодавства в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Волинська митниця є територіальним органом Державної митної служби України, який реалізує державну митну політику, у тому числі у сфері запобігання та протидії контрабанді та іншим порушенням митного законодавства. Особлива увага приділяється заходам з викриття каналів незаконного переміщення через митний кордон України заборонених предметів, таких як наркотичні речовини, зброя, культурні цінності, фальсифіковані лікарські засоби тощо. Важливим напрямом роботи митниці є також виявлення та упередження схем ухилення від сплати митних платежів суб'єктами господарювання при здійсненні зовнішньоекономічних операцій (рис. 2) [1].

викриття каналів незаконного переміщення	виявлення та упередження схем ухилення
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Аналітичний відбір ризикових вантажів (через ЄАІС, ASYCUDA, митний профайлінг); ▶ Спільні операції з СБУ, Нацполіцією, ДПСУ на пунктах пропуску; ▶ Застосування скануючих систем та мобільних інспекційних комплексів; ▶ Контроль міжнародних поштових та експрес-відправлень; ▶ Оперативна робота з інформаторами та міжвідомчий обмін даними (у т.ч. через міжнародні митні платформи); ▶ Проведення митних оглядів, переоглядів, зважування ТЗ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Моніторинг цін та автоматизована перевірка митної вартості (з використанням бази WCO, COMTRADE тощо); ▶ Зіставлення декларованих даних з фактичними технічними характеристиками товарів / ТЗ; ▶ Порівняльний аналіз контрактів ЗЕД (інвойс, сертифікати, ліцензії); ▶ Використання системи “Єдине вікно” для виявлення розбіжностей між документами; ▶ Контроль підприємств з ознаками “фіктивності” або нетипової активності; ▶ Залучення підрозділів аудиту та післямитного контролю.

Рис. 2. Заходи щодо викриття каналів незаконного переміщення заборонених предметів та з виявлення та упередження схем ухилення від сплати митних платежів

Джерело: [9-10].

Крім того, Волинська митниця бере участь у міжнародному обміні інформацією з митними органами іноземних держав з метою протидії порушенням у митній сфері, здійснює збір, аналіз та прогнозування тенденцій правопорушень (табл. 8.1), а також проводить провадження у справах про порушення митних правил. Завдяки такій

комплексній діяльності митниця відіграє ключову роль у зміцненні митної безпеки держави та захисті її економічних інтересів.

Таблиця 3.

Тенденції порушення митних правил за 2022–2024 рр.

Показник	2022	2023	2024
Кількість виявлених порушень, к-сть	11 098	11 935	9 409
Загальна сума порушень, млрд грн	2,9	8,9	18
Справ розглянуто митницями, к-сть	9 825	3 493	2 680
▪ накладені штрафи, млн грн	770	110	86
▪ стягнуто до держбюджету, млн грн	-	80	79
Передано до суду справ, к-сть	5 721 (в сумі 3 млрд грн)	6 912 (в сумі 6,4 млрд грн)	5 306 (в сумі 18 млрд грн)
Рішення судів (стягнення), млрд грн	1,8	2	3,8
Тимчасово вилучено, млн грн	697,5	938	567
з них:			
▪ промислові товари	457,5	716	406
▪ продовольчі товари	49	88	70
▪ валюта	147,3	73	7
▪ транспортні засоби	43	61	84

Джерело: складено на основі [11-13]

Аналіз даних про митні правопорушення також показує зміни характеру викликів. Хоча кількість виявлених порушень скоротилася (з 11 098 у 2022 р. до 9 409 у 2024 р.), загальна сума збитків зросла з 2,9 до 18 млрд грн. Це свідчить про ускладнення схем ухилення від сплати митних платежів та збільшення масштабів окремих правопорушень. Кількість справ, розглянутих митницями, також зменшилася. Водночас ефективність судових рішень підвищилась — обсяг стягнень зріс удвічі (з 1,8 млрд грн у 2022 р. до 3,8 млрд грн у 2024 р.). Цей факт демонструє посилення ролі судової системи у зміцненні фінансової дисципліни. Тимчасово вилучених товарів поменшало, що може свідчити про зміни в структурі порушень або підходах до контролю. Загалом динаміка вказує на ускладнення та укрупнення характеру митних правопорушень.

Доцільним є:

- ▶ посилення цифровізації митних процедур (електронні черги, автоматизований ризик-менеджмент, інтеграція баз даних);
- ▶ поглиблення співпраці з митними органами ЄС щодо обміну інформацією і взаємного визнання перевірок;
- ▶ удосконалення ризик-менеджменту через створення більш гнучких профілів ризику та використання аналітики великих даних для прогнозування схем ухилення.

Це дозволить підвищити ефективність митної політики та її внесок у фінансову безпеку України.

Взагалі, український досвід варто розглядати крізь призму європейських практик. Зокрема, застосування сертифікатів EUR.1 відкриває можливість використання пільгових ставок мита і важливим інструментом зовнішньоторговельної політики, проте вимагає суворого контролю для запобігання неправомірному застосуванню. У країнах ЄС цифровізація митних процедур базується на

автоматизованому ризик-менеджменті, що значно знижує корупційні ризики та прискорює торгівлю. Для України інтеграція в ці стандарти є пріоритетом і шляхом до посилення довіри з боку міжнародних партнерів.

Перспективи розвитку митної політики після війни визначатимуться кількома факторами: збереження ризиків контрабанди та ухилення від сплати платежів, необхідність глибокої цифровізації (електронні черги, інтеграція баз даних, Big Data для прогнозування ризиків), а також розширення міжнародного співробітництва з митними органами ЄС. Саме ці кроки дозволять забезпечити не лише ефективність митного адміністрування, а й стале економічне зростання.

Таким чином, сучасна митна політика України демонструє як сильні сторони (стабільність надходжень, адаптивність до викликів війни), так і сфери, що потребують подальшого вдосконалення. Її еволюція має відбуватися у напрямі цифровізації, прозорості та гармонізації з європейськими стандартами.

Висновки. Дослідження показало, що митна політика України у воєнний час стала одним із ключових інструментів фінансової безпеки держави. На прикладі Волинської митниці підтверджено, що:

► Перерозподіл транспортних потоків у бік польського коридору суттєво збільшив навантаження на митні органи та потребував посилення ризик-менеджменту.

► Контроль митної вартості визначає реальну податкову базу для нарахування митних платежів і є центральним елементом збереження фіскальної стабільності.

► Використання сертифікатів EUR.1 у торгівлі з країнами ЄС відкриває доступ до пільгових ставок мита, однак потребує суворої перевірки для запобігання зловживанням.

► Налагоджена міжвідомча співпраця між митницею, податковою службою та торгово-промисловими палатами сприяє зниженню фіскальних розривів і підвищує прогнозованість надходжень.

► Добре організована робота митних постів, забезпечує швидке проходження процедур, зменшення витрат бізнесу та стабільне наповнення бюджету.

Важливим стратегічним напрямом розвитку є подальша інтеграція української митної системи до європейського правового простору. Гармонізація процедур з нормами ЄС та рекомендаціями WCO забезпечить не лише прозорість та ефективність митного адміністрування, але й підвищить довіру міжнародних партнерів

Перспективи подальших досліджень полягають у кількісному оцінюванні впливу окремих інструментів митної політики на фінансову безпеку держави, моделюванні наслідків цифровізації процедур митного контролю, а також у вивченні практики інтеграції української митної системи до європейського правового простору.

Список використаної літератури

1. Про затвердження положень про територіальні органи Держмитслужби : Наказ Держ. мит. служби України від 29.10.2020 № 489. URL: https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-polozhen-pro-teritorialni-organi-derzhmitsluzhbi-237?utm_source=chatgpt.com
2. Статистика та реєстри. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>
3. Основи митної справи в Україні : підручник / за ред. П. В. Пашка. Київ : Знання, 2008. 651 с.
4. Митна справа: конспект лекцій / за уклад. В. Я. Дубик, Ю.О. Голинський. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023
5. Митний кодекс України : Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI : станом на 20 квіт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
6. АсМАП. Українська митниця вводить нові печатки. *MDOffice*. URL: https://www.mdoffice.com.ua/ua/aSNewsDic.getNews?dat=07062024&num_c=845190
7. Офіційний веб-сайт Державна служба експортного контролю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dsecu.gov.ua>
8. Про затвердження Порядку роботи складу митного органу : Наказ М-ва фінансів України від 30.05.2012 № 627 : станом на 23 жовт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12#Text>
9. Контрабанда. Що це і яка нова відповідальність. Безоплатна правова допомога. URL: <https://legallaid.gov.ua/publikatsiyi/kontrabanda-shho-cze-i-yaka-nova-vidpovidalnist/>
10. Кукшинова О. О., Носенко Д. С. Перспективи боротьби та запобігання контрабандної злочинності в межах українського законодавства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. № 67. С. 241–245. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.67.46>
11. Звіт про результати роботи за 2021 рік. Київ : Держмитслужба, 2022. 69 с. URL: <https://customs.gov.ua/web/content/11432>
12. Звіт про результати роботи за 2022 рік. Київ : Держмитслужба, 2023. 181 с. URL: <https://customs.gov.ua/web/content/7597>
13. Звіт про результати роботи за 2023 рік. Київ : Держмитслужба, 2024. 161 с. URL: <https://customs.gov.ua/web/content/11432>

Дата надходження статті: 07.01.2025

Дата прийняття статті: 16.01.2025

Дата публікації статті: 20.03.2025